

I. De partium Septentrionalium quibusdam affectibus & remediis. Autore Philippo Lloyd. M. D.

BAlnea nuspian frequentiora sunt quam in Lithuania: Balneum ingressi postquam largiter sudarunt, cucurbitas sibi apponi faciunt, aut virgis tergum cædunt usque ad insignem ruborem: Inter Cosacos quoque si quis graviter infirmatur, Balneum ingreditur, & corpus tegunt certis herbis, partique dolenti applicant certum Cornu Cavum ad vesicam attrahendam, quâ ruptâ effluit ichor varii sæpe coloris, flavi, viridis, & nigri, & patiens convalescit; varietas autem ista colorum, herbis quibus patiens tegitur aut Cornu fuso aliquo imbuto adscribi debet. Cosacorum quoque Cura multum in Aqua Vitæ, aut Jusculis acidis cum oleo & pipere ad sudorem eliciendum, consistit: nec abstinere in Diætâ à carnibus cum aceto & cæpis coctis, quod Bigost vocant: Sicuti autem istæ nationes pharmaceutica non multum æstimant, ita vice versa sunt prodigales quoad ea quæ ex fonte Chirurgico petuntur, ut Ven. Sect. usum Sanguifugarum (quas etiam palato & gingivis intro applicant) fonticulos, & trepanationem, cujus usus est valdè frequens in Suecia bono cum successu; habent enim Sueci capita satis dura & ursina. Apud Moscovitas usus herbæ Thææ ob viciniam cum Chinesibus frequens est, non solum in decocto sed in substantia pulverisatâ sumunt pondere ʒs. cum Aqua Vitæ.

Sunt apud ipsos passilli certi odoriferi & flavi coloris in usu; per nares attrahunt pondere gr. iv, ore aperto. Per 2 horas tanta copia muci viscosi rejicitur, quantum vix Catharticum eliminare possit, quo remedio curant omnes affectus Capitis à frigida causâ ortos: aliqui hauriunt fumum Sabaci, non per vices, sed simul & semel, ex tubulo capaci de hoc fumo quantum possunt deglutiendo; tunc corruunt in terram non aliter quam Apoplexia tacti; somnum abbreviat superveniens vomitus & alvi perturbatio, quod etiam si non superveniat, postquam expurgantur capitis levamen sentiunt, & sunt ad omnia bene dispositi.

Natio Tartarorum ut plurimum à teneris lactis & carnis Equinæ pabulo assueta, in continuis equitationibus Medicinam quærens, præter externa eaque Empyrica, pauca interna excolit remedia; v. g. dum quis graviter infirmatur, & est suspicio febris malignæ, tunc capiunt lepuleulum juvenem, cui incidunt arteriam Carotidem, & sanguinem sugit ager quamdiu poterit, postea pelle detracta & calente tegit caput, seque ad sudorem & somnum disponit: dum quis ex captivis aut servis febre corripitur, tunc apprehensâ Comâ ipsū aliquantisper exagitantes & circum rotantes in aquam profluentem projiciunt, hocque modo humores & spiritus alterando procurant febre fugum. Hæc

Hæc sunt quæ ab amico in Castris accepi, qui diu versabatur in locis istis Septentrionalibus: idem mihi retulit Coronidis loco dari obfascinationem solo aspectu inductam in Lithuania præsertim (Credat quis vult) ubi homines effluviis subtilibus ex oculis emanantibus non modo aliis noceant sed etiam animalibus: hoc mali genus Uroki appellatur: ad quem effectum producendum requiritur approximatio corporum vicinissima, & deindè ne alter altero stet notabiliter editiore loco: curantur tales præcipue balneo, Origano, Hyperico, aliisque herbis parato; suffumigio ex crinibus, unguibus aliisque partibus ipsius obfascinatoris si fieri potest, & demum sudoribus.

Inter Tartaros si quis ex Equo vel aliàs graviolem passus est Cafum, ante omnia illum stimulant ad urinam, dein Venâ sectâ Ossâ Equorum combusta vel certum albi boli genus quo Terra illa abundat, ad ebibendum præbent.

Lac equinum acidum factum est illis universale omnibus morbis calidis refrigerium, imo balsamicum Stomachale.

In variolis infantum, loco venæ Sect. apponunt Moscovitæ cucurbitulas scarificatas clunibus, subinde sanguisugas. Emulsiones parant ex semine Napi, haustui imponunt album græcum.

Poloni habent certum medicamentum alimentosum ipsis familiare Barit. dictum, quod fermentum stomachale acido suo suaviter restaurat, & Polonicæ Nationis crapulas, ex largiori, cremati, mulsi, & vini generosi, haustu, vel ex Ciberum calidorum copiâ contractâ conveniens: hoc edulii medicamentosi generis ex Branca urina, vel ex solo pane filigineo fermentato suo modo, conficere norunt in forma decocti herbacei aquosi.

Cæterum si quis infirmari incipit, & congeritur de ingenti capitis dolore, tamenibus vel alia, vel alia, &c. Statim formatur Plicia seu plica sine Kolkem: tamenibus statagunt quam plicam in Capitis capillis procurare. Tamenibus ex branca urina aliisque herbis, vel saltem mixturâ aquæ & vini sæpius lavando Caput, efficiunt. Plicam procurant, in capite, videtur ipse morbus mitescere materia morbificâ quasi criticè sic tractatâ, & naturæ totam relinquitur opus: quod planè indicat hunc morbum ab alia causâ quam neglectu pectinationis produci; si quis pectinando divellere aut Capillos abscindere tentat, in alium incidet morbum, & sanguis sæpe effluit tanquam ex venæ ramulis pilis abscissis; nec mirum hoc videri debet, cum pili ex arteriæ, venæ, & nervorum ramulis in Capsula inclusis, & postea extensis formentur, ut patet autop-

fia 3

sia ; ope microscopii in pilis barbæ felis aliorumque animalium.

Quicquid de causâ Plicæ tradunt authores vel nimis genericum est vel imperfectum & insufficiens : nam quod ad aquas in Russia spectat, etsi certum sit ex illarum hauſtu cauſari, unde etiam dum exercitus militaris illas partes transit ad aquarum istarum vada aliſtanti vigilantes milites tranſeuntibus prohibitori ne ſimiles aquas hauriant. Quæritur quomodo illi qui ad roſeas inde diſſiti habitant & ultra Plicâ corripuntur ? niſi forte nobis perſuadeamus aquæ illius ex Russia venas propagari per totam Poloniam.

Cauſa intrinſeca in glandulis ſubcutaneis conſtitui poteſt, quomodo plures earundem ductus & pori conjuncti ſunt ac obliqui, ex quibus deinde pili copioſiores anguſtiori in loco poſiti, accedente ſimul glandularum ſucco nimis viſcido, intricantur & complicantur ; ſed & iſta cauſa cum extra Poloniam dari poſſit, ad morbi Endemii naturam, ſola non ſufficit : quomobrem cauſa adæquata paſſim in Contagio partim rerum non naturalium non incongruo quærenda : de contagio non dubitandum, cum familiare ſit itinerantibus lectos ſecum circumvehere : aer ſatis rigidus Boreali acido coagulante abundat, unde tranſpiratio pituitæ illius glutinoſæ circa pilorum radices hærentis facilè impeditur, vel maxime dum Poloni nudato Capite frequenter incedere conſueverunt.

Laborantes hoc morbo habent appetitum in certum obſectum deſixum alii ſolam Aquam expetunt, alii crematum, alia potulenta averſantes : ex ſimilibus remediis in ſcorbuto juvantur.

Præter febrem malignam Hungaricam dictam, occurrunt alii morbi levioris momenti. Endemii ut Czemer, porcellus Caſſoviensis, ſtrumæ.

Czemer eſt tumor aliquis ſub carpis manuum a latere ſupra arterias ad inſtar nodi alicujus mollioris, dolorem dum tangitur excitans ; curatur emetico & ſudoriferis.

Porcellus Caſſoviensis eſt tumor durus inſtar porcelli, regioni lienis incumbens incolis Civitatis Caſſoviensis familiaris, eſtque ſchirroſa diſpoſitio lienis cum flatibus Colon obſidentibus : curatur aperitiis.

Strumofi in Hungaria non reperiuntur niſi circa montanas civitates ubi auri ſunt fodinæ propter aquas mercuriales & effluvia mineralium : decreſcente Lunâ ſpongiâ combuſtâ fumum ore excipiunt ſtrumofi & reſiduum Cinerum melli admixtum devorare ſolent in principio ; nam ſtrumæ inveteratæ nullam admittunt Curam.